

Sygn. akt V U 1249/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2017 r. w Legnicy

sprawy z wniosku B. L.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W.

o wypłatę renty rodzinnej w pełnej wysokości

na skutek odwołania B. L.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W.

z dnia 14 października 2016 r.

znak (...)

zmienia decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. z dnia 14 października 2016 r. znak (...) w ten sposób, że poczynając od 01 września 2016 roku przyznaje wnioskodawczyni B. L. prawo do pobierania renty rodzinnej rolniczej w pełnej wysokości.

SSO Krzysztof Głowczyński

sygn. akt VU 1249/16

UZASADNIENIE

Powołując się na przepis art. 28 ust. 4 pkt 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 14 października 2016 r. odmówił wypłaty B. L. świadczenia w pełnej wysokości. W uzasadnieniu wskazał, że z nakazu podatku rolnego za 2016 r. wynika, że wnioskodawczyni jest płatnikiem podatku od gruntów rolnych o powierzchni 4,49 ha. Świadczenie może być wypłacane w pełnej wysokości po udokumentowaniu faktu wyzbycia się gospodarstwa rolnego. Wyjątek stanowi pozostawienie sobie do użytkowania działki nie przekraczającej 1 ha fizyczny i przeliczeniowy.

W odwołaniu od powyższej decyzji B. L. wskazała, że zmarły jej mąż, po którym pobiera rentę rodzinną, był ubezpieczony z tytułu posiadania ziemi we wsi S. i tych gruntów wyzbyła się na rzecz brata M. Ż., współwłaściciela gospodarstwa. Wnioskodawczyni podała, że na ziemi, którą w tej chwili posiada we wsi B. nie prowadzi gospodarstwa rolnego. Jak wskazała, jest to ziemia pokopalniana, wyrobisko gliny, przekształcona z przemysłowej i ziemi tej nigdy nie uprawiała. Grunt jest zadrzewiony kilkudziesięcioletnimi drzewami i zakrzewiony, w klasach V i VI. Nieruchomość w B. stanowi przedmiot zajęcia komorniczego i liczne licytacje od ponad 10-ciu lat są bezskuteczne. Nie jest zatem w

stanie wyzbyć się nieruchomości, ze względu na wysokie podatki i opłaty za użytkowanie wieczyste nie może jej także wydzierżawić. Poza rentą w kwocie około 180 zł miesięcznie nie posiada żadnych dochodów.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że nakaz podatku rolnego z dnia 27 stycznia 2016 r. wskazuje, iż wnioskodawczyni jest podatnikiem podatku rolnego od gruntów o powierzchni 4,49 ha, zaś z nakazu rolnego z 2013 r. wynika, że powierzchnia gospodarstwa wynosiła 9,34 ha. B. L. nie dostarczyła wymaganych dokumentów potwierdzających wyzbycie się 4,85 ha. Organ rentowy stwierdził, iż zajęcia komornicze, o którym wspomina wnioskodawczyni, dotyczą budynków i budowli należących do Skarbu Państwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

R. Ź., B. L., P. Ź. i M. Ź. w częściach po 3/32 każde z nich oraz R. Ź. w 5/8 części, byli właścicielami obejmującego działki nr (...) położonego w S. gospodarstwa rolnego o powierzchni 10,58 ha.

D o w ó d: w tomie I akt ubezpieczeniowych: odpis z księgi wieczystej, k. 30.

Umową darowizny z dnia 13 sierpnia 2007 r. B. L. nabyty w drodze spadku po bracie R. Ź. udział we współwłasności nieruchomości w granicach działek oznaczonych numerami (...) o powierzchni 10,58 ha w obrębie S. darowała M. Ź..

D o w ó d: w tomie I akt ubezpieczeniowych: akt notarialny z dnia 13 sierpnia 2007 r., k. 31-32.

(...) spółka z o.o. z siedzibą w K. była wieczystym użytkownikiem do dnia 05 grudnia 2009 r. działek gruntu: nr (...) o powierzchni 38 arów, (...) o łącznej powierzchni 11,36 ha, położonych w miejscowości B.. Jednocześnie wymieniona spółka była właścicielką znajdującego się na pierwszej z wymienionych wyżej działek budynku mieszkalnego o pow. 425 m⁽²⁾, jak również znajdujących się na pozostałych działkach zabudowań, stanowiących odrębną nieruchomość. Na podstawie aktu notarialnego z dnia 21 czerwca 1997 r. B. L. i T. L. z majątku dorobkowego (wspólność ustawowa) nabyli od (...) prawo użytkowania wieczystego wymienionych wyżej działek oraz znajdujące się na nich zabudowania. Z dniem 21 czerwca 1997 r. nabywcy stali się pracodawcą zatrudnionych w przejętych obiektach pracowników.

D o w ó d: w tomie I: akt notarialny, k. 28-29.

W dniu 12 czerwca 1997 r. Wójt Gminy J. do prowadzonej przez niego ewidencji działalności gospodarczej dokonał wpisu podmiotu gospodarczego pod nazwą Przedsiębiorstwo (...), którego przedmiot działalności stanowiła produkcja cegły i usługi sprzętowo-transportowe. Datę rozpoczęcia działalności w miejscowości B. oznaczono datą 15 lipca 1997 r. Po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonej, wymienioną działalność wykreślono z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 31 sierpnia 2002 r.

D o w ó d: w tomie I akt rentowych: zaświadczenie z dnia 12 czerwca 1997 r., k. 17,

decyzja Wójta Gminy J. z 03 września 2002 r., k. 18.

B. L. jest właścicielką gospodarstwa rolnego w miejscowości B. o powierzchni 4,47 ha fiz. i 0,98 ha przeliczeniowych.

D o w ó d: w tomie III akt ubezpieczeniowych: oświadczenie, k. 3,

pismo Wójta Gminy J., k. 10,

Decyzją z dnia 02 grudnia 2014 r. Prezes KRUS przeliczył rentę rodzinną rolniczą wnioskodawczyni, w kwocie do wypłaty 177,34 zł miesięcznie. Część uzupełniającą świadczenia pomniejszył o kwotę 717,78 zł z tytułu prowadzenia działalności rolniczej.

D o w ó d: w tomie III akt ubezpieczeniowych: decyzja, k. 12.

We wniosku z dnia 16 września 2016 r. B. L. wniosła o wypłatę renty rodzinnej w pełnej wysokości. Wskazała, że nie ma możliwości sprzedaży nieruchomości i na tę okoliczność złożyła zaświadczenie komornika. Wyjaśniła, że umowa dzierżawy gruntów nie została zarejestrowana w geodezji gdyż działka (...) o powierzchni 9,67 ha poza gruntami rolnymi obejmuje część przemysłową. Rejestracji można dokonać tylko całej działki. Podała, że ze względu na obciążenia podatkowe nie ma chętnych do dzierżawy. Ze względu na koszt ponad 2.500 zł nie może dokonać podziału działki, gdyż kwoty takiej nie posiada. Wnioskodawczyni wyjaśniła, że będące w jej posiadaniu grunty w VI klasie są zadrzewione i zakrzewione, nigdy nie były uprawiane, gdyż stanowiły teren eksploatacji gliny. Jej mąż przed śmiercią podlegał ubezpieczeniu w KRUS z tytułu przysługującej jej współwłasności gospodarstwa we wsi S.. Współwłasność tę darowała bratu M. Ż.. Wnioskodawczyni podała także, że grunty przemysłowe w B. przekształciła częściowo na rolne już po śmierci męża.

(o k o l i c z n o ś ć n i e s p o r n a)

Komornik przy Sądzie Rejonowym w Głogowie prowadzi egzekucję z nieruchomości położonej w B., obejmującej działki o numerach (...) (nieczynna cegielnia wraz z nieczynnymi wyrobiskami oraz terenem poeksploatacyjnym surowca ceramicznego). Po raz pierwszy nieruchomość wyceniono i poddano licytacji w latach 2003-2004. Kolejne wyceny nieruchomości i ich licytacje miały miejsce w latach 2003-2004, 2005-2006, 2008-2011. Wszystkie te licytacje były bezskuteczne z uwagi na brak licytanta. Także przeprowadzona 16 maja 2016 r. piąta licytacja wycenionej w 2014 r. nieruchomości z uwagi na brak licytanta okazała się bezskuteczna.

D o w ó d: w tomie III akt ubezpieczeniowych: zaświadczenie, k. 42.

Wójt Gminy J. ustalił B. L. z tytułu jej udziału 84/896 części we współwłasności wraz z J. Ż. i M. Ż. w gruntach rolnych w miejscowości S. o powierzchni 9,34 ha fiz. i 10,1945 ha przeliczeniowych, zobowiązanie pieniężne.

D o w ó d: w tomie III akt ubezpieczeniowych: decyzja z dnia 05 lutego 2013 r., k. 7.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonej decyzji oraz z odpowiedzi na odwołanie podstawę odmowy wypłaty świadczenia w pełnej wysokości stanowi przepis art. 28 ust. 4 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, bowiem z nakazu podatku rolnego za rok 2016 wynika, że wnioskodawczyni jest płatnikiem podatku od gruntów rolnych o powierzchni 4,49 ha.

Wykładni wymienionego wyżej przepisu dokonał w uchwale z dnia 06 maja 2004 r., sygn. akt II UZP 5/04 Sąd Najwyższy (OSNP 2004/22/389) wskazując, że wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej, w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.) nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy. Ponadto w wyroku z dnia 06 października 2009 r., II UK 46/09 (LEX nr 583814) Sąd Najwyższy wskazał, że własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego, które obecnie pozostają poza sferą stosunku ubezpieczenia społecznego rolników i są prawnie obojętne przy objęciu ubezpieczeniem, nie mogą mieć także wpływu na wysokość pobieranych świadczeń. Uzyskanie możliwości pobierania pełnego świadczenia może zależeć tylko (i zależy) od zaprzestania działalności rolniczej, zatem właściciele gruntów innych niż wymienione w art. 28 ust. 4 pkt 1 – 7 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników mogą dowodzić, że nie są już rolnikami, gdyż nie prowadzą na nich działalności rolniczej. Sąd w pełni podziela powyższe poglądy, podobnie jak i pogląd Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wyrażony w wyroku z dnia 17 czerwca 2009 r., III AUa 255/09 (OSA 2012/1/110-115), iż przepis art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.) należy interpretować zgodnie z art. 6 pkt 1 i 3 tej ustawy, w którym podmiotem ubezpieczenia nie jest właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego lecz wyłącznie osoba prowadząca działalność rolniczą w posiadanym gospodarstwie rolnym. Stanowisko to

jednolicie prezentowane jest w orzecznictwie sądów apelacyjnych. Dla przykładu Sąd Apelacyjny w Łodzi (wyrok z dnia 06 czerwca 2013 r., sygn. akt III Aua 696/12; Legalis numer 723144) wskazał, że nie samo posiadanie lub własność gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1994 r. o podatku rolnym (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969 ze zm.) uzasadnia zawieszenie części uzupełniającej wypłacanego świadczenia. Wobec czego za błędne należy uznać stanowisko, które z faktem posiadania lub własności łączy prowadzenie działalności rolniczej. Prawidłowa wykładnia pojęcia zaprzestanie działalności rolniczej użytego w art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.) oznacza, że działalność rolniczej nie prowadzi ten, kto jej faktycznie nie prowadzi, niezależnie od tego, czy jest właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego. Sąd Apelacyjny w Gdańsku stwierdził, iż 1. błędne jest stanowisko zgodnie z którym wystarczy spełnienie jednego z dwóch kryteriów wymienionych w treści art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.), tj. kryterium prawa własności lub posiadania gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym, żeby uznać emeryta lub rencistę za osobę, która nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej. Przepis art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, poprzez wskazanie niektórych sytuacji faktycznych, na podstawie których definiuje pojęcie nie prowadzenia działalności rolniczej. Wskazany katalog nie pochłania wszystkich wypadków, w których ustawodawca uznaje, że działalność rolnicza nie jest prowadzona. Innymi słowy ustawodawca dopuszcza – poza tym uznaniem – inne jeszcze wypadki nie prowadzenia takiej działalności i uwzględnia je przy zawieszaniu prawa do świadczeń. Przyjąć zatem należy, że w innym wypadku niż zapisany w art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego może, dla uniknięcia zawieszenia wypłaty wykazywać, że gospodarstwa nie prowadzi, czyli że po jego stronie nie dochodzi do realizacji przesłanki opisanej w art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. 2. Zastosowana w art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników technika legislacyjna sugeruje przyjęcie, że wyliczenie zawarte w pkt 1-4 służy wyłącznie ułatwieniom dowodowym. Rolnicy będący właścicielami gospodarstw wymienionych w art. 28 ust. 4 pkt 1-4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie muszą wykazywać, że nie prowadzą na nich działalności rolniczej – ten fakt uznaje bowiem sam ustawodawca. 3. Okoliczność w postaci opłacania podatku rolnego nie jest decydująca dla oceny faktu prowadzenia działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Wprawdzie z treści art. 38 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wynika domniemanie prawne, ustanowione dla celu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, zgodnie z którym podatnik podatku rolnego lub podatku od dochodu z działów specjalnych prowadzi działalność rolniczą w rozmiarze wynikającym z zakresu opodatkowania, jednakże należy ono do *preasumptiones iuris tantum*, tj. domniemań wzruszalnych, które można obalić przeciwdowodem wskazującym na faktyczne zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej (wyrok z dnia 28 sierpnia 2013 r., sygn. akt III AUa 27/13).

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wypłata emerytury lub renty rolniczej ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2–8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą. Jedyną zatem i wyłączną przyczyną częściowego zawieszenia wypłaty renty rolniczej jest prowadzenie przez emeryta lub rencistę działalności rolniczej. Pojęcie działalności rolniczej definiuje art. 6 pkt 3 omawianej ustawy; przez taką działalność rozumie się działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej. Odnosząc powyższe, w tym zbieżne we wnioskach stanowiska Sądów Najwyższego i Sądów Apelacyjnych, do ustalonych w sprawie faktów należy stwierdzić, że w świetle niekwestionowanego wyjaśnienia wnioskodawczyni, nie prowadzi ona działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Jej wyjaśnienia są w przekonaniu Sądu wiarygodne. Będące w posiadaniu ubezpieczonej grunty są bardzo niskiej klasy a poza tym nie nadają się do uprawy. Są bowiem częścią byłej cegielni, są porośnięte wieloletnimi drzewami i krzewami.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. uwzględniając uzasadnione odwołanie, zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł co do istoty sprawy.